

**СПІЛКА ЕКОНОМІСТІВ УКРАЇНИ
ЗАХІДНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР НАН І МОН УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ РЕГІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ НАН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО
ГОСПОДАРСТВА І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

**КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ:
МЕНЕДЖМЕНТ, ФІНАНСИ, АУДИТ**

**Матеріали міжнародної науково-практичної конференції
(м. Рівне, 4-5 травня 2006 року)**

Корпоративне управління в Україні: менеджмент, фінанси, аудит: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. – У двох частинах (Рівне, 4-5 травня 2006р.) / Національний університет водного господарства та природокористування. Редкол.: відп. ред. Павлов В.І. – Рівне: НУВГП, 2006. – 294с. – Укр., рос. мовами.

В книзі узагальнено результати теоретико-методологічних та методичних аспектів дослідження корпоративних відносин, сучасного стану і перспектив розвитку управління корпоративною власністю, реалізації фінансово-інвестиційних інтересів корпоративних формувань, вдосконалення менеджменту корпорацій та підвищення ефективності їх функціонування.

Для науковців і спеціалістів у сфері корпоративного управління.

Редакційна колегія: Павлов В.І., Асаул А.Н., Гончаров С.М., Гуменюк В.Я., Гронтковська Г.Е., Кожушко Л.Ф., Кравців В.С., Кушнір Н.Б., Зінь Е.А., Лазаришина І.Д., Левицька С.О., Окорський В.П., Ярош М.Ф.

Рецензенти: Онищенко В.П., д.е.н., професор (м. Київ)
Кузьмін О.Є., д.е.н., професор (м. Львів)
Швець І.Б., д.е.н., професор (м. Донецьк)

Затверджено до друку Вченою радою Національного університету водного господарства та природокористування 28.04.2006 р., прот. №4.

ISBN 966- 517-542-4

©Національний університет водного господарства та природокористування, 2006.

Ефективність азійської моделі корпорації неоднозначно оцінюється експертами. З одного боку, організаційно-фінансова єдність складових кейрецу дозволяє функціонувати жорсткій системі координації виробничо-технологічних процесів. Оскільки компанії групи поєднані ланцюжком взаємозалежних технологій, у її межах реалізується спільна політика щодо постійного підвищення технологічного рівня виробництва продукції. Підґрунтям технологічного розвитку групи стають досягнення власних наукових підрозділів, які запроваджуються одночасно по всіх етапах технологічного ланцюжка. Завдяки цьому пришвидшується процес виведення японськими компаніями на ринок принципово нових видів продукції.

З іншого боку – в цій моделі корпорації містяться чинники гальмування конкуренції (пов'язані з суперечливою роллю банків, надмірним патронатом держави, свідомим обмеженням конкуренції), що до певної міри призводить до втрати ефективності. Те саме стосується континентальної моделі. Архетипи корпоративних стратегій, що склалися в межах цих двох моделей, зарекомендували себе на етапах, коли економіка знаходиться на стадії гонитви за світовим лідером. З наближенням до переднього краю технологічного та економічного розвитку виникає необхідність переходу до більш прогресивних моделей. Можливим прототипом останніх є англосаксонська, яка сформувалася в умовах економічної демократії та відкритості, та дає більше простору для конкурентного розвитку.

Бібліографія

1. *Corporate Governance of Non-listed Companies in Emerging Markets* – OECD, 2005. – 264 p.
2. *OECD Principles of Corporate Governance* – OECD, 2005. – 67 p.
3. Суторміна В.М. *Фінанси зарубіжних корпорацій*: Підручник. – К.: КНЕУ, 2004. – 566 с.
4. Шовкун І.А. *Інституційне підґрунтя інноваційного розвитку: міжнародний досвід та уроки для транзитивних економік* – Економічна теорія. – 2005. – № 3. – С. 60-74.

Алтухова С.О.

Донбаська державна машинобудівна академія

Акімова Л.М.

Рівненська обласна державна адміністрація

ФОРМУВАННЯ ПРИНЦИПІВ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ В АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВАХ

В статті розглядається сутність корпоративних відносин та корпоративних принципів господарювання у сучасних умовах, які мають вплив на соціально – економічний розвиток країни, а також займають певне місце у корпоративному менеджменті.

In article the essence of corporate relations and corporate principles of managing in modern conditions which have influence on socially - economic development of the country is considered, and also take the certain place in corporate management.

Ключові слова: корпоративне управління, корпорація, фондовий ринок, акціонерний капітал.

У сучасних умовах удосконалювання корпоративного керування стало одним з вирішальних факторів соціально-економічного розвитку України. Належний режим корпоративного керування сприяє ефективному використанню корпорацією свого капіталу, підзвітності органів її керування, як самої компанії, так і її акціонерам. Все це допомагає домогтися того, щоб корпорації діяли на благо всього суспільства, сприяє підтримці довіри інвесторів (як іноземних, так і вітчизняних), залученню довгострокових капіталів. Однак рівень корпоративного керування в нашій країні поки ще залишає бажати кращого. Тут позначаються деякі характерні ознаки акціонерного капіталу, що склалися в результаті розподілу дрібних пакетів акцій приватизованих підприємств серед великої кількості акціонерів - фізичних осіб. Іншою відмінною рисою вітчизняних акціонерних товариств є наявність специфічних «тісних» відносин між керівниками компаній і власниками великих пакетів акцій. У результаті формування такої структури акціонерного капіталу затвердилася орієнтація великих акціонерів не на підвищення доходів по акціях компанії, не на зріст її капіталізації, а на збереження існуючих взаємин з підприємством.

Очевидно, що корінне поліпшення корпоративного керування повинне базуватися на всебічному обліку вітчизняного й закордонного досвіду.

Поява в Україні затверджених на державному рівні принципів корпоративного керування (далі принципи), безумовно, є позитивним моментом і свідчить про перехід до цивілізованих відносин на фондовому ринку України. Потрібно сказати, що принципи підготовлені професійно, у них детально й чітко описані правила й процедури, які рекомендована впровадити компаніям у цій сфері. Вони супроводжені преамбулою, у якій представлена суть корпоративного керування, важливість і ціль прийняття принципів корпоративного керування й сфера дії цих принципів [2].

Головне полягає в тому, що розробка подібних документів дозволяє компанії (її акціонерам) розібратися в чому складається її місія і які стратегічні цілі її діяльності, продумати й закріпити систему керування компанією, найбільше ефективно розподіливши обов'язки й повноваження між різними рівнями керування, визначити дивідендну й інформаційну політику компанії. Тобто., дійсно зробити компанію ефективно керованою й зрозумілою й «зсередини» і «зовні». Чіткість завжди з'являється, коли намагаєшся викласти свої думки на папері. А якщо вони ще й виносяться на загальне обговорення, те це дозволяє врахувати всі «за» і «проти» і побудувати дійсно ефективну систему керування, при якій усе: і акціонери, і «зацікавлені особи» (до яких ми відносимо співробітників, контрагентів і споживачів продукції/послуг компанії) будуть чітко й однозначно розуміти мету й завдання, які коштують перед компанією й правила, згідно яким вона діє.

Хотілося б також відзначити, що, на нашу думку, бажання компанії розробити й використати у своїй діяльності принципи корпоративного керування припускає перехід на якісно новий рівень керування, що базується на усвідомленні необхідності стратегічного керування й органічному включенні свого бізнесу в інтереси суспільства й економічну логіку розвитку подій [3].

Разом з тим ці принципи можуть використатися й представниками приватного сектора для розвитку рівня корпоративного керування у своїх компаніях. Природно, єдиної моделі побудови корпоративного керування не існує, однак обов'язковим початком для всіх його форм і видів є забезпечення інтересів акціонерів.

У самому загальному виді загальновизнані міжнародні принципи корпоративного керування зводяться до наступного:

- структура корпоративного керування повинна забезпечувати захист прав акціонерів, виступати основним методом попереднього врегулювання й дозволу виникаючих конфліктів інтересів;
- режим корпоративного керування повинен забезпечувати рівне відношення до всіх груп акціонерів, включаючи дрібних і іноземних акціонерів, що забезпечує кожному з них однаково ефективний захист у випадку порушення їхніх прав;
- корпоративне керування повинне забезпечувати дотримання встановлених законодавством прав зацікавлених осіб і заохочувати співробітництво всіх суб'єктів корпоративного керування в розвитку корпорації;
- корпоративне керування повинне забезпечувати інформаційну відкритість компанії, своєчасне й повне розкриття інформації із всіх істотних питань фінансово-господарської діяльності корпорації;
- структура корпоративного керування повинна забезпечувати ефективне виконання керівниками своїх функцій, а також підзвітність органів керування самої компанії й акціонерам [1].

Основною метою ефективного корпоративного керування є підвищення довіри потенційних інвесторів до механізмів залучення інвестицій у компанії й на цій основі підвищення капіталізації російської економіки в цілому, а на рівні її первинних ланок - підвищення рівня вищевказаної мети, підвищенні ефективності й подальшого розвитку корпоративного керування в Україні є повний облік, аналіз і забезпечення оптимального сполучення й задоволення інтересів суб'єктів економічних відносин.

Бібліографія

- 1 Ансофф И. Новая корпоративная стратегия. СПб., 1999.
- 2 Баумэн К. Основы стратегического менеджмента. М., 1997.
- 3 Виханский О. С. Стратегическое управление. М., 1995.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ І. КОРПОРАТИВНІ ВІДНОСИНИ ТА ФІНАНСОВО-ІНВЕСТИЦІЙНІ ІНТЕРЕСИ КОРПОРАЦІЙ

Оскольський В.В. Вдосконалення корпоративного управління, як засіб залучення інвестицій в механізми фондового ринку.....	4
Долішній М.І., Мишко О.А. Проблеми та перспективи підвищення рівня корпоративного управління відкритими акціонерними товариствами.....	16
Палига Є.М. Проблеми розвитку корпоративного управління акціонерними товариствами України.....	22
Асаул А.Н. Менеджмент корпораций и корпоративное управление.....	28
Ярош М.Ф. Деякі питання вдосконалення корпоративних відносин в акціонерних товариствах України	35
Ворочук В.Д. Роль держави та регіональних органів влади у формуванні сучасної системи корпоративного управління.....	38
Левицький О.В., Баришевська В.В. З практики управління корпоративними правами держави у відкритих акціонерних товариствах Рівненської області.....	47
Дмитрук Л.С. Законодавче забезпечення розвитку корпоративного управління в акціонерних товариствах	54
Матузасв В.О. Організаційне забезпечення розвитку корпоративного управління на регіональному рівні	57
Заремба В.М. Стан, перспективи та проблеми розвитку ринку цінних паперів у Волинській області	60
Древіньська В.І. Особливості здійснення продажу пакетів акцій відкритих акціонерних товариств в регіоні.....	64
Устянчук І.З. Проблеми та особливості забезпечення відкритості приватизаційних процесів в регіоні	66
Магера В.П. Проблеми ефективного управління об'єктами державної власності в регіоні у контексті економічного розвитку країни.....	69
Панасюк Л.І. Приватизація державного майна як основна передумова формування акціонерної власності	73
Капітанець Ю.О. Специфіка управління державним майном, що не ввійшло до статутних фондів корпорацій	76
Олієвська М.Г. До питань управління державними корпоративними правами в регіоні	79
Кадебська Е.В. Необхідність здійснення контролю в післяприватизаційний період	82

Павлов К.В., Свердлюк І.В. Управління корпоративними правами, продаж акцій та оренда державного майна	84
Пальонка О.В., Сьох О.Ю. Вплив приватизаційних процесів на ефективність діяльності підприємств	87
Бобух І.М. Державне регулювання корпоративного управління як фактор зростання національного багатства України	90
Воробйов О.О., Шаталова Є.В. Особливості регулювання корпоративного управління	96
Котляр М. О. Корпоративне управління в умовах трансформаційного розвитку України	98
Педько А.Б. Корпоративне управління: спроба деміфологізації	100
Павліха Н.В., Гром А.В. Інвестиційні процеси фондового ринку в контексті перспектив сталого просторового розвитку	105
Шовкун І.А. Інноваційні процеси в системі корпоративних моделей розвинених економік	107
Алтухова С.О., Акімова Л.М. Формування принципів корпоративного управління в акціонерних товариствах	109
Корчун В.С. Передумови розвитку фондового ринку в Україні.....	112
Попов В.В., Лешанова І.М. Можливості застосування європейського досвіду функціонування фондового ринку у вітчизняній практиці	114
Клепач Н.М. Аналіз методів оцінки вартості акцій	117
Колосок А.М., Даниленко С.О. Соціальне партнерство в корпоративному управлінні	120
Філіпович Т.Г. Особливості корпоративних конфліктів та завдання корпоративного управління щодо їх вирішення	122
Воронкова А.Е., Коренєв Е.Н. Корпоративне управління та культура в акціонерних товариствах: організація, принципи, оцінка	125
Бойко М. М., Ємець Г. О., Бойко Я. М. Роль корпоративного управління в успішному залученні інвестицій	127
Решетило Н.В. Оренда державного майна як один із способів наповнення бюджету	129
Катранжи Л.Л., Ритікова К.А. Ринок фінансових послуг: поняття, характеристика, сучасний стан і особливості функціонування	131
Внукова Н.М. Державне регулювання аудиту фінансових установ	134
Зінченко Н.І. Визначення складу якісних показників кредитно-рейтингової оцінки підприємств-емітентів	136
Гольченко І.Е. Напрями розвитку корпоративного управління в банках України	139
Копилюк О.І. Стратегічні напрями розвитку регіональних банків України	142

Карабун В.П. Проблеми використання корпоративних облігацій як засобу мобілізації фінансових ресурсів	145
Мельник Л.М., Мельник Л.В. Підвищення ефективності управління кредитним портфелем банку	146
Глушко Т.І. Розвиток системи кредитних послуг в контексті корпоративного управління	148
Ніконенко У.М. Проблеми таргетування інфляції в Україні	153
Музичка О.М. Управління банківськими ресурсами – пріоритетний напрям менеджменту банку	155
Свентух А.О. Нечітко-логічний підхід до оцінювання показників ризику і стійкості економічних систем	157

РОЗДІЛ II. МЕНЕДЖМЕНТ КОРПОРАЦІЙ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ФУНКЦІОНУВАННЯ КОПРОРАТИВНИХ СТРУКТУР

Гуменюк В.В. Тенденції структурної трансформації інтегрованих корпоративних підприємницьких формувань	162
Матвійчук В.І. Сучасний принцип господарювання та інноваційного розвитку промислового підприємства	164
Надрага О.Б. Стратегічне управління в корпораціях на основі застосування програмно-цільового підходу	166
Семенча І.Є. Основи функціонування керівної системи підприємства як учасника управлінських корпоративних відносин	168
Непочатенко О.О. Агропромислово-фінансова група – сучасна корпоративна структура	171
Хахльов О.В. Розвиток корпоративного управління у промисловості будівельних матеріалів	173
Бобровська О.Ю. Корпоративний сектор економіки муніципальних утворень	175
Нестерчук Ю.О. Організація та функціонування агрохолдингу	178
Індутна К.І. Стан державного регулювання видавничої справи в Україні	180
Павлов В.І., Рекретюк О.Ю. Корпоративне управління: аргументація діяльності функціональних служб	183
Маляр Ю.М. Управління фінансовим станом підприємства в системі фінансового менеджменту	187
Науменко С.В., Подлевський А.А. Місце та роль торгово-промислової палати в забезпеченні ефективної діяльності підприємств регіону	189
Скоробогатова Н.Є. Оцінка ефективності капітальних інвестицій в діяльності корпоративного металургійного підприємства	193

Кузнецова Т.В., Шергіна Л.А. Управління витратами в світі інновацій	196
Сахарцева І.І. Особливості планування в аудиті корпоративних підприємств діагностики ефективності використання довгострокових матеріальних активів	200
Чорна Л.О. Управління ціноутворенням в підприємствах малого бізнесу	203
Інгільдєєва Е.Р. Показник вартості у визначенні ефективності діяльності компанії	205
Артишина О.Л. Розвиток потенціалу підприємства в системі корпоративного управління	208
Мельничук Н.В. Ефективне використання виробничого потенціалу підприємств шляхом активізації інвестиційної діяльності	210
Корж М.В. Шляхи підвищення інвестиційної привабливості промислових підприємств	213
Акімова Л.М. Бренд у маркетингу промислового підприємства ...	215
Лищенко О.Г. Менеджмент забезпечення якості продукції металургических корпоративных предприятий	218
Следь А.Н., Кацюба С.В. Политика использования прибыли предприятия в условиях необходимости технического обновления производства	220
Меліхова Т.О. Методика аудиту податку на додану вартість	223
Стадницький Ю.І. Просторовий чинник при виборі оптимальної технології виробництва продукції	225
Савчук Л.М. Виробнича функція як засіб вдосконалення економічних досліджень	228
Оніщенко Д.В. Проблеми формування ефективних маркетингових стратегій вітчизняних нафтопереробних підприємств	229
Гончаров С.М. Маркетинговий аудит діяльності корпоративних підприємств	231
Шварц І.В. Продуктова та інноваційна складові антикризової стратегії підприємства	234
Довжук О.В. Достовірність визначення та визнання доходів у будівництві як об'єкт аудиту виконаних робіт за будівельними контрактами	237
Захарова О.В., Дзыгал О.А. Основные факторы, влияющие на формирование размера прибыли предприятия	239
Бігун І.В. Розвиток кластеру як стратегічне рішення підприємницьких структур	242
Зарівняк І.І. Механізм формування організаційної структури управління ризиком підприємств машинобудівної галузі.....	245

Ліповська Н.І. Управління комерційною нерухомістю в корпораціях	247
Синицька О.І. Мотиваційні аспекти управління людськими ресурсами сучасних підприємств	250
Невмержицький Я.І. Факторний аналіз дивідендної політики вітчизняних підприємств	253
Журавльова І.В. Організація управління інтелектуальним капіталом корпорації	256
Гниря А. В. Система управління ефективністю людських ресурсів корпорації	258
Родіонов О.В. Освіта персоналу як елемент підвищення конкурентоспроможності підприємства	260
Рябушенко Н.П. Процеси впливу зовнішньої трудової міграції на функціонування ринку праці	263
Мазурик С.М. Розвиток корпоративного сектору аграрних підприємств	265
Фесіна Ю.Г. Сфера землекористування як управлінська категорія	268
Чопик О.М. Оцінка економіко-екологічної ефективності використання земельних ресурсів як умова корпоратизації	270
Пахомовська М.В. Формування мотиваційного механізму зайнятості в аграрному секторі	272
Мушеник І.М. Оптимізація структури і розмірів виробництва сільськогосподарських підприємств	274
Верещак В.С., Біляєва О.С. Еколого-економічні передумови підвищення ефективності використання фінансових ресурсів корпоративних підприємницьких структур	276
Костюкевич Р.М., Костюкевич А.М. Корпоративні форми спільного водокористування	279
Скороход І.С. Проблеми функціонування підприємств корпоративного типу в сфері використання вторинних ресурсів регіону	281
Меліхова Т.Л. Природоохоронна діяльність в системі корпоративних структур.....	283
Колісниченко І.О. Розвиток економічної конкуренції на ринку молока для промислової переробки у Волинській області.....	285
ЗМІСТ	289

**СПІЛКА ЕКОНОМІСТІВ УКРАЇНИ
ЗАХІДНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР НАН І МОН УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ РЕГІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ НАН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО
ГОСПОДАРСТВА І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

Наукове видання

**КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ:
МЕНЕДЖМЕНТ, ФІНАНСИ, АУДИТ**

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції
(4-5 травня 2006 року)

Підп. до друку 28.04.2006 р. Формат 60x84/16
Обл.-вид. арк. 21.5 Ум. друк. арк. 18.375
Зам. № 94 Накл. 300. Видав. № 19

Редактор М.І. Богуш
Комп'ютерний набір та верстка
О.В. Пальонка, І.С. Скороход, Ю.Г. Фесіна

Національний університет водного господарства та природокористування
33028, Україна, м. Рівне, вул. Соборна, 11

ВОРВП «Надстир'я». 42016 Луцьк, вул. Лесі Українки, 7
Свідоцтво держкомінформу України ДК №349 від 02.03.2001р.

Виготовлено з готових діапозитивів на ПП Іванюка В.П.
43021, Україна, м. Луцьк, вул. Винниченка, 63
Свідоцтво Держкомінформу України ВЛн №31 від 04.02.2004 р.